

The background of the cover is a desaturated, painterly illustration of a city street. A lone figure, seen from behind, walks away from the viewer down the center of the street. The figure is wearing a dark, heavy winter coat and a bright red scarf. The street is covered in a layer of snow or light-colored dust. Numerous small, reddish-brown specks are scattered throughout the scene, appearing to fall from the sky or be suspended in the air. In the background, the faint outlines of city buildings are visible. The overall mood is somber and atmospheric.

spasitel

JO NESBØ

FLEET

FLEET

Jo Nesbø

Spasitel

spasitel

JO NESBØ

This translation has been published with the financial support of NORLA.

Copyright © Jo Nesbø 2005

Published by agreement with Salomonsson Agency

Translation © Kateřina Křišťůfková 2012

ISBN 978-80-87497-08-1

*Kdo to přichází z Edómu, kdo v rouchu rudém jde z Bosry?
Kdo je ten v úboru velebném, hrdě kráčející ve své velké síle?
– Já, který právem vyhlašuji, že na vítězství stačím.*

(Izaiáš, 63:1)

ČÁST I.

Advent

Srpen 1991

Hvězdy

Bylo jí čtrnáct let a byla si jistá, že pokud semkne víčka a bude se soustředit, uvidí skrze střechu hvězdy.

Kolem ní dýchaly ženy. Pravidelné, těžké oddechování ze spánku. Jen jedna chrápala – teta Sára, kterou uložily na matraci pod otevřené okno.

Zavřela oči a snažila se dýchat jako ostatní. Nedá se moc spát, zvlášť když je všechno kolem ní náhle tak nové a jiné. Zvuky noci a lesa za oknem jsou tady na Østgårdu jiné. Lidé, které dobře zná ze setkání v Chrámu a z letních táborů, nejsou jaksi stejní. Ani ona není stejná. Letošního léta jsou její obličej a tělo v zrcadle nad umyvadlem nové. A její pocity, ty podivné vlny tepla a chladu, které ji zalévají, když se na ni podívá některý z chlapců. Tedy zvlášť když se na ni podívá jeden z nich. Robert. I on je letos jiný.

Znovu otevřela oči a zírala do tmy. Věděla, že Bůh je mocný, a pokud se mu zachce, dokáže velké věci, třeba i zařídí, aby zahlédla skrze střechu hvězdy.

Byl to dlouhý den plný událostí. Suchý letní vítr šuměl v klasech na polích a listy na stromech horečnatě tan-

čily, takže světlo neustále kanulo na letní hosty v trávě na dvoře. Poslouchali jednoho z kadetů z důstojnické školy Armády spásy, který vyprávěl o tom, jak působil jako kazatel na Faerských ostrovech. Byl chytrý a hovořil se značnou empatií a zápalem. Ona se ale víc zabývala odháněním čmeláka, který jí kroužil kolem hlavy, a když náhle zmizel, začalo ji teplo ukolébávat ke spánku. Poté, co kadet domluvil, obrátily se oči všech ke komisaři Davidu Eckhoffovi, který se na ně díval svýma mladýma, usmívajícíma se očima, jimž však bylo už přes padesát let. Komisař pronesl pozdrav Armády spásy, tedy pozvedl pravou ruku nad úroveň ramene, namířil ukazováček směrem k nebeské říši a zvolal zvučně „Haleluja!“. Pak se pomodlil za to, aby byla požehnána kadetova práce mezi chudými a lidmi na okraji společnosti, a připomněl jim všem slova Matoušova, že Ježíš Spasitel může chodit mezi nimi po ulicích jako cizinec, možná jako kriminálník, bez jídla a bez oděvu. A že v soudný den dosáhnou spravedliví, ti, kteří pomohli těmto nejmenším, věčného života. Vypadalo to na delší projev, ale pak někdo cosi zašeptal, komisař se zasmál a prohlásil – jistěže je teď na programu Mládežnická čtvrt hodinka a dnes je na řadě Richard Nilsen.

Všimla si, že Richard dodal svému hlasu dospělejší výraz, než jaký měl, když děkoval komisaři. Jako obvykle si připravil svůj projev písemně a pak se ho naučil nazpaměť. Teď jim přednášel o boji, kterému chce zasvětit život, tedy o Kristově boji za Boží říši. Nervózně a jaksi monotónně, uspávavě. Jeho zachmuřený, uzavřený pohled spočíval na ní. Mrkala a přitom pozorovala, jak se mu pohybuje zpocený horní ret a formuluje známé, jisté, nudné fráze. Proto nezareagovala, když se jejích zad dotkla čísi ruka. Dokud jí špičky prstů nezačaly sjíždět dolů po páteři a ještě níž a nenahnaly jí pod tenkými letními šaty husí kůži.

Otočila se a pohlédla do Robertových usmívajících se hnědých očí. Přála by si mít stejně opálenou kůži jako on, aby neviděl, že se červená.

„Pššt,“ zasyčel Jon.

Robert a Jon byli bratři. Ačkoli byl Jon o rok starší, mnozí je v mladším věku považovali za dvojčata. Jenže teď je Robertovi už sedmnáct, a přestože jsou si v obličejích nadále podobní, vyjevily se ostatní rozdíly. Robert je veselý, bezstarostný, rád ostatní škádlí a krásně hraje na kytaru, nedochází ovšem vždycky včas na bohoslužby do Chrámu a občas zachází jeho škádlení příliš daleko, zvláště když vidí, že tím ostatní rozesmává. Pak často zasahuje Jon. Jon je čestný, svědomitý chlapec, u něhož většina lidí počítá s tím, že absolvuje důstojnickou školu a najde si dívku v Armádě (to se ovšem neříká nahlas). Poslední jmenovaná skutečnost není u Roberta tak samozřejmá. Jon je o dva centimetry vyšší než Robert, ale ač to zní podivně, vypadá Robert vyšší. Je to způsobeno tím, že Jon si už od dvanácti let křiví záda, jako by na ramenou nosil všechna břímě světa. Oba jsou tmaví a mají pěkné, pravidelné rysy, jenže Robert má něco, co Jonovi chybí. Něco v očích, něco černého a hravého, a ona sama má i nemá chuť zjistit, co to je.

Během Richardova projevu přejížděla pohledem po shromáždění známých tváří. Jednoho dne se provdá za některého z chlapců z Armády spásy, možná budou převeleni do jiného města a jiné části země. Ale vždycky se budou vracet na Østgård, který Armáda právě koupila a který je od nynějška jejich společným letním sídlem.

Na okraji shromáždění, na schodech do domu, seděl chlapec se světlými vlasy a hladil kočku, která se mu ulevila v klíně. Viděla na něm, že se na ni právě díval, ale než to zjistila, stihl pohledem uhnout. Je to jediný člověk, kterého tu nezná, ví jen, že se jmenuje Mads Gilstrup a že je vnukem lidí, jimž Østgård předtím patřil, že je o něko-

lik let starší než ona a že rodina Gilstrupových je bohatá. Je vlastně celkem pohledný, působí však tak nějak osaměle. Mimochodem, co tu vůbec dělá? Přijel předchozího večera, obchází tu se vzteklou vráskou na čele a s nikým nemluví. Ona však na sobě párkrát ucítila jeho pohled. Letos se na ni všichni dívají. To je také nové.

Z myšlenek ji vytrhl Robert, který ji vzal za ruku, něco jí vložil do dlaně a řekl: „Přijď do stodoly, až budoucí komisař domluví. Chci ti něco ukázat.“

Pak vstal a odešel, ona se podívala do dlaně a málem hlasitě vykřikla. Druhou ruku přiložila úlekem k ústům a nechala to spadnout do trávy. Byl to čmelák. Ještě se hýbal, ale neměl nohy ani křídla.

Richard konečně domluvil, ona zůstala sedět a pozorovala své a Robertovy a Jonovy rodiče, jak míří ke stolům s kávou. Obě rodiny byly ve svých příslušných komunitách v Oslu tím, čemu se v Armádě říkalo „silné rodiny“, a ona věděla, že je pod dozorem.

Potom se vydala směrem k latríně. Jakmile však zašla za roh a nikdo ji už nemohl vidět, pospíšila si do stodoly.

„Víš, co je tohle?“ zeptal se jí Robert se smíchem v očích hlubokým hlasem, který loni v létě ještě neměl.

Ležel na zádech na seně a zavíracím nožem, který neustále nosil za opaskem, bodal do samorostu.

Nato samorost zvedl a ona poznala, co to je. Už to viděla na obrázcích. Doufala, že je tady uvnitř dost tma na to, aby Robert neviděl, že se zase červená.

„Ne,“ zalhala a posadila se vedle něj na seno.

Podíval se na ni tím svým škádlivým pohledem, jako by o ní věděl něco, co ona sama ani netuší. Ona mu pohled opětovala a v pololeže se opřela o lokty.

„Něco, co patří sem,“ prohlásil a najednou měla jeho ruku pod šaty. Ucítila tvrdý samorost na vnitřní straně stehén, a než stihla přitáhnout nohy k sobě, narazil jí samorost na kalhotky. Robert jí teple dýchal na krk.

„Ne, Roberte,“ zašeptala.

„Ale já jsem ho udělal speciálně pro tebe,“ zasykl v odpověď.

„Nech toho, já nechci.“

„Dáváš mi košem? Mně?“

Přestala dýchat, nedokázala ani odpovědět, ani zakřičet. Pak se najednou od vrat do stodoly ozval Jonův hlas: „Roberte! Ne, Roberte!“

Cítila, že ji Robert pustil, že to vzdal, vytáhl ruku a jí zůstal samorost vězet mezi sevřenými stehny.

„Pojď sem!“ přikázal Jon tónem, jako by mluvil s neposlušným psem.

Robert se zasmáním vstal, mrkl na ni a vyběhl na slunce za bratrem.

Posadila se, oprášila ze sebe seno a cítila ulehčení i stud současně. Ulehčení proto, že Jon přerušil tu divokou hru. Stud proto, že se Jon tvářil, jako by si myslel, že to bylo víc než hra.

Později, během modlitby u večeře, se zadívala Robertovi přímo do hnědých očí a uviděla, jak jeho rty formulují slovo. Uchichtla se, ačkoli nerozuměla, co říká. Je blázen! A ona je... Ano, co je ona? Taky blázen. Blázen. A zamilovaná? Ano, zamilovaná, přesně tak. Ale ne tak, jako když jí bylo dvanáct nebo třináct. Teď je jí čtrnáct a je to něco silnějšího. Důležitějšího. A napínavějšího.

Jak tady teď leží a snaží se pohledem vyvrtat díru do střechy, cítí, že v ní opět bublá smích.

Teta Sára pod oknem chrochtla a přestala chrápat. Něco zahoukalo. Sova?

Musí čurat.

Vlastně se jí ven nechce, jenže musí. Musí projít orosenou trávou kolem stodoly, která je teď uprostřed noci temná a úplně jiná. Zavřela oči, ale nepomohlo to. Vysoukala se ze spacáku, nazula si sandály a vyplížila se ke dveřím.

Na nebi se objevilo několik hvězd, ty ovšem zase zmizí, až se za hodinu na východě začne rozednívat. Vítr jí chladivě hladil kůži, jak běžela a naslouchala nočním zvukům, které nedokázala identifikovat. Hmyz, jenž je za dne v klidu. Lovící noční zvěř. Richard povídal, že zahlédl vzadu v lesíku lišku. Třeba to jsou stejná zvířata jako za dne, jen teď vydávají jiné zvuky. Změnila se. Převlékla jaksi kabát.

Latrína stála osaměle na kopečku za stodolou. Jak se k ní blížila, latrína rostla. Ten podivuhodný, křivý domeček byl sbitý z nenatřených prken, která byla zkroucená, popraskaná a stářím zešedlá. Žádná okénka, jen srdíčko ve dveřích. Ovšem nejhorší na latríně bylo to, že člověk nikdy nemohl vědět, jestli tam někdo nesedí.

A ji přepadl neodbytný pocit, že tam právě teď někdo je.

Zakašlala, aby ten, kdo by tam případně byl, mohl dát najevo, že je obsazeno.

Z větve v lesíku slétla straka. Jinak tu panovalo absolutní ticho.

Došla na kamenný schůdek. Uchopila dřevěný špalíček, který sloužil jako klika. Přitáhla ho k sobě. Černá místnost na ni prázdně zazívala.

Vydechla. Vedle záchodu ležela kapesní svítilna, ale ona ji nepotřebovala rozsvěcet. Zvedla víko, zavřela za sebou dveře a zavěsila háček. Vyhrnula si noční košili, stáhla si kalhotky a posadila se. V tichu, které se rozhostilo, se jí zdálo, že něco zaslechla. Něco, co nebylo ani zvíře, ani straka nebo hmyz v převlečeném kabátě. Bylo to něco, co se rychle pohybovalo vysokou trávou za latrínou. Pak začala čurat a ten zvuk byl přehlušen. Jenže srdce se jí už rozbušilo.

Jakmile byla hotová, natáhla si rychle kalhotky, zůstala sedět ve tmě a naslouchala. Slyšela však jen slabé šumění v korunách stromů a bušení vlastní krve v uších.

Počkala, dokud se jí tep nezklidnil, vytáhla háček a otevřela. Téměř celý dveřní otvor vyplňovala tmavá postava. Musel čekat úplně tiše na schůdku. V dalším okamžiku ležela na víku záchoda a on stál nad ní. Dveře za sebou zavřel.

„Ty?“ pronesla.

„Já,“ odpověděl cizím, třaslavým a zastřeným hlasem.

Vrhl se na ni. Oči se mu ve tmě leskly, přitom jí rozkousával spodní ret do krve. Jednou rukou si našel cestičku pod noční košilí a serval jí kalhotky. A ona tam ležela jako ochromená pod střenkou nože, který ji pálil na krku, zatímco on, než si stáhl kalhoty, k ní tiskl podbřišek jako čokl připravený k páření.

„Jediné slovo a proříznu ti hrdlo,“ zašeptal.

A ona nevydala ani hlásku. Protože jí bylo čtrnáct let a byla si jistá, že když semkne víčka a bude se soustředit, uvidí skrze střechu hvězdy. Bůh je mocný a dokáže zařídit i takové věci. Pokud se mu zachce.

Neděle 13. prosince 2003

Návštěva

Pozoroval rysy vlastního obličeje odrážejícího se v okně vlaku. Snažil se zahlédnout, v čem spočívá to tajemství. Nad červeným šátkem, který měl kolem krku, však neviděl nic zvláštního, jen bezvýraznou tvář s očima a vlasy, jež byly proti stěnám tunelu mezi Courcelles a Ternes stejně černé jako věčná noc metra. Na klíně mu ležel *Le Monde* hlásající, že bude sněžit, ale nad ním byly pařížské ulice pod nízkou, neproniknutelnou dekou mraků nadále studené a holé. Nosní dírky se mu rozšířily a nasály slabý, avšak zřetelný pach vlhkého betonu, lidského potu, svářeného kovu, vody po holení, tabáku, mokré vlny a žlučových kyselin, pach, který se ze sedadel ve vlaku nikdy nevypere ani nevyvětrá.

Tlak vzduchu od protijedoucí soupravy rozvibroval okenní tabulku a tma byla dočasně zahánána bledým obdélníkem světla, které se mihlo kolem. Povytáhl si rukáv kabátu a podíval se na hodinky, Seiko SQ50, které dostal jako součást honoráře od jednoho zákazníka. Měly poškrábané sklíčko, takže si nebyl úplně jistý, jestli jsou pravé. Čtvrt na osm. Byla neděle večer a vagon byl obsazený maximálně z poloviny. Rozhlédl se kolem

sebe. Lidé v metru spali, jako vždycky. Zvlášť ve všední dny. Vypnuli, zavřeli oči a proměnili každodenní jízdu v bezesný meziprostor ničeho s červenou nebo modrou linkou na plánu metra coby němou spojnicí mezi prací a svobodou. Jednou četl o muži, který seděl v metru takhle celý den, se zavřenýma očima, a jezdil tam a zpátky, a až když chtěli vagon na noc uklidit, zjistili, že je mrtvý. A možná ten muž sestoupil sem do katakomb právě za tímto účelem, aby mohl v téhle bledě žluté krabici nerušeně vytvořit modrou spojnicí mezi životem a oním světem.

Sám se chystal vytvořit linii opačným směrem. K životu. Zbývala mu tahle večerní zakázka a po ní ta v Oslu. Poslední úkol. Pak vyjde z katakomb navždy.

Než se dveře na stanici Ternes znovu zavřely, rozječel se v disonanci alarm. Opět se rozjeli.

Zavřel oči, snažil se představit si ten druhý pach. Pach dezinfekčních kuliček do pisoáru a čerstvé, teplé moči. Pach svobody. Ale možná je pravda to, co mu tvrdila jeho matka učitelka. Že lidský mozek dokáže reprodukovat detailní vzpomínky na všechno, co člověk viděl nebo slyšel, ale na nejzákladnější pachy nikoli.

Pach. Na vnitřní straně víček se mu začaly míhat obrazy. Bylo mu patnáct let, seděl na chodbě vukovarské nemocnice a slyšel, jak matka opakovaně mumlá modlitbu k apoštolu Tomášovi, patronu zedníků a stavitelů, aby Bůh ušetřil jejího muže. Slyšel dunění srbského dělostřelectva, jež páliło od řeky, a křik těch, kteří byli operováni na porodním sále, kde už nebyla žádná novorozenáta, protože ženy ve městě přestaly po začátku obléhání rodit. Pracoval v nemocnici jako holka pro všechno a naučil se vytěšňovat ty zvuky, jak křik, tak děla. Ale ne pachy. Zvlášť jeden z nich. Při amputaci museli chirurgové nejprve rozříznout maso až na kost, a aby pacient nevykrvácel, používali něco, co se podobalo pájce, tou opalo-

vali cévy, aby se uzavřely. Pach spáleného masa a krve se nepodobal ničemu jinému.

Na chodbu vyšel lékař a pokynul jemu i matce, aby šli dovnitř. Když přistoupili blíž k posteli, neodvážil se na otce pohlédnout, zíral jen na jeho velké hnědé pěsti, které svíraly matraci – zdálo se, jako by se ji snažily rozervat ve dvě. A to by klidně dokázaly, protože tohle byly nejsilnější ruce ve městě. Jeho otec byl ohýbačem železa, to on chodíval na staveniště poté, co zedníci dokončili práci, bral velkýma rukama konce armovacích želez vyčnívajících z čerstvého betonu a rychlým, ale přesně nacvičeným pohybem je zkroutil tak, aby se propletly. Viděl otce při práci; vypadalo to, jako by ždímal hadr. Ještě nikdo nevynalezl stroj, který by tu práci dokázal udělat lépe.

Uslyšel otcův hlas křičící bolestí a zoufalstvím a semkl víčka.

„Ať jde kluk pryč!“

„Sám chtěl...“

„Ven!“

Lékařův hlas: „Krvácení je zastaveno, začneme!“

Někdo ho popadl pod paži a zdvihl ho. Snažil se o odpor, ale byl tak unavený, tak lehký. A právě tehdy ucítil ten pach. Pach spáleného masa a krve.

Poslední, co zaslechl, byl opět lékařův hlas:

„Pilku.“

Pak se za ním zabouchly dveře, on klesl na kolena a pokračoval v modlitbě tam, kde matka přestala. Zachraň ho. Zmrzač ho, ale zachraň ho. Bůh je mocný a dokáže zařídit takové věci. Pokud se mu zachce.

Cítil, že se na něj někdo dívá, otevřel oči a byl zpátky v metru. Na sedadle šikmo naproti němu seděla žena s napjatými čelistními svaly a unaveným, vzdáleným pohledem. Uhnula očima, jakmile se na ni zadíval. Vteřinovka na jeho náramkových hodinkách poskakovala

vpřed, on si přitom v duchu opakoval adresu. Sáhl si na zápěstí. Pulz se zdá být normální. Hlava lehká, ale ne příliš lehká. Nebylo mu zima ani se nepotil, necítil strach ani radost, neuspokojení ani uspokojení. Rychlost se snižovala. Charles de Gaulle – Étoile. Vrhla na ženu poslední pohled. Zkoumavě se na něj dívala, ale i kdyby ho někdy znovu potkala, třeba už dnes večer, stejně by ho nepoznala.

Vstal a stoupl si ke dveřím. Brzdy tiše zakvílely. Kuličky do pisoáru a moč. A svoboda. Kterou si nedokázal představit – stejně jako pach. Dveře se otevřely.

Harry vystoupil na peron, tam zůstal stát a vdechoval teplý podzemní vzduch, přitom se díval na papírek s adresou. Zaslechl, jak se dveře za ním zavřely, a ucítil na zádech lehký závan vzduchu, když se vlak opět rozjel. Pak se vydal k východu. Reklamní plakát nad eskalátorem mu sděloval, že existuje způsob, jak předejít nachlazení. Jako v odpověď zakašlal, pomyslel si „ani hovno“, zastrčil ruku do hluboké kapsy vlněného kabátu a pod placatku a krabičkou s pastilkami proti bolesti v krku našel krabičku cigaret.

Prošel skleněnými vchodovými dveřmi, cigareta se mu pohupovala v ústech. Za sebou zanechal syrové, nepřírozené teplo osloského podzemí a běžel po schodech vstříc naprosto přirozenému osloskému chladu a prosincové tmě. Automaticky se schoulil. Náměstí Bratří Egerových. To malé otevřené prostranství bylo křižovatkou pěších ulic v samém srdci Osla, pokud tedy město má v této roční době nějaké srdce. Obchody měly otevřeno i v neděli, jelikož byl předposlední víkend před Vánoci, a na náměstí se to hemžilo lidmi spěchajícími sem a tam ve žlutém světle dopadajícím ven z oken skromných čtyřpodlažních kancelářských budov, jež náměstí lemovaly. Harry viděl tašky se zabalenými dárky a připomněl si, že nesmí

zapomenout koupit něco Bjarnemu Møllerovi, který má zítra před sebou poslední den na osloském policejním ředitelství. Harryho dlouholetý šéf a nejvyšší ochránce u policie nakonec realizoval svůj plán na odchod z funkce a od příštího týdne má zaujmout pozici takzvaného vrchního vyšetřovatele se zvláštním pověřením na krajském ředitelství v Bergenu, což v praxi znamená, že si až do odchodu do důchodu bude moct dělat, co chce. To je sice skvělé, jenomže Bergen? Děšť a sychravé hory. Přitom Møller odtamtud ani nepochází. Harry měl Bjarneho Møllera odjakživa rád, ovšem ne vždycky mu rozuměl.

Kolem se prokymácel muž oblečený od hlavy k patě do prošívané péřové kombinézy, vypadal jako kosmonaut, zubil se a zpod kulatoučkových zrůžovělých tváří vyfukoval do mrazu páru. Nahrbená záda a nepřístupné zimní obličej. Harry zahlédl bledou ženu ve slabé černé kožené bundě s dírou na lokti, jak podupává u zdi hodinářství, pohledem přitom těkala kolem sebe v naději, že brzy najde svého dealera. Na zemi seděl v jogínské pozici žebrák, dlouhovlasý a neholený, ale dobře oblečený, v teplém módním mladistvém oblečení, opíral se o sloup veřejného osvětlení, hlavu skloněnou jako při meditaci a před sebou hnědý papírový kelímek se slzou cappuccina. Harry vídával poslední rok čím dál víc žebráků a udivilo ho, nakolik jsou si podobní. Dokonce i ty papírové kelímky mají stejné, jako by to byl nějaký tajný kód. Možná to jsou vesmírné bytosti, které v tichosti začínají přebírat nadvládu nad jeho městem, nad jeho ulicemi. A co? Jen ať si poslouží.

Harry vešel do hodinářství.

„Dokážete tohle opravit?“ zeptal se mladíka za pultem a podal mu dědečkovské hodinky, které také přesně tím byly, totiž hodinkami po dědečkovi. Harry je dostal jako kluk v Åndalsnesu v den matčina pohřbu. Téměř ho to

vyděsilo, ale dědeček ho uklidnil vysvětlením, že hodinky jsou věc, která se předává dál, a že Harry nesmí zapomenout je také někomu věnovat.

„Než bude pozdě.“

Harry na ně úplně zapomněl, vzpomněl si až na podzim, kdy ho v jeho bytě v Sofiině ulici navštívil Oleg a při hledání Harryho gameboye narazil v jedné zásuvce na stříbrné hodinky. A tenhle kluk, jemuž teď bylo devět let, ale už dávno porážel Harryho v jejich společné vášni – mírně zastaralé hře Tetris –, zapomněl na celý souboj, na který se tak těšil, a místo toho si pohrával s hodinkami a natahoval je ve snaze je rozchodit.

„Jsou rozbité,“ prohlásil Harry.

„Pch,“ odfrkl Oleg. „Všechno se dá spravit.“

Harry upřímně doufal, že tohle tvrzení je pravdivé, ovšem v některých dnech o tom silně pochyboval. Přesto začal neurčitě uvažovat o tom, jestli by neměl Olegovi představit kapelu Jokke & Valentinerna a jejich album s názvem znějícím právě *Všechno se dá spravit*. Po krátké úvaze však došel k názoru, že Olegova matka, Ráchel, by tu souhru – totiž fakt, že její bývalý milenec a alkoholik cpe jejímu synovi písničky o tom, jaké to je být alkoholik, napsané a hrané mrtvým fetišákem – sotva ocenila.

„Dá se to opravit?“ zeptal se znovu mladíka za pultem. Hbité, zkušené ruce hodinky jakoby v odpověď otevřely.

„To se nevyplatí,“ prohlásil mladík po chvíli.

„Nevyplatí?“

„Ve starožitnictví dostanete lepší hodinky, které budou fungovat, za mň peněz, než kolik by stála oprava těchtohle.“

„Stejně to zkuste,“ vybídl ho Harry.

„Dobře,“ přikývl mladík. Už si začal prohlížet strojek a vlastně se zdál být s Harryho rozhodnutím celkem spokojený. „Zastavte se příští týden ve středu.“

Harry vyšel ven a uslyšel lehounký zvuk jedné kytarové struny v reproduktoru. Tón se zvýšil, když kytarista, chlapec s náznakem knírku a návleky na rukou, otočil ladicím kolíčkem. Chystá se jeden z tradičních předvánočních koncertů na náměstí Bratří Egerových, na nichž vystupují známí umělci a jejichž výtěžek jde na konto Armády spásy. Lidé se už začínali shromažďovat před kapelou, která zaujala místo za černým vánočním kotlem visícím uprostřed náměstí na stojanu, z něhož Armáda spásy rozdávala polévku.

„Seš to ty?“

Harry se otočil. Byla to ta žena s fetišáckým výrazem.

„Seš to ty, že jo? Přišels místo Snoopyho? Potřebuju okamžitě dávku, mám...“

„Sorry,“ přerušil ji Harry. „To nejsem já.“

Podívala se na něj. Naklonila hlavu ke straně a přitom se jí zúžily oči, jako by vyhodnocovala, jestli jí lže. „Ale jo, už jsem tě někdy viděla.“

„Jsem policajt.“

Zarazila se. Harry se nadechl. Reakce přišla se zpožděním, jako by ta zpráva musela jít oklikou kolem odumřelých nervových buněk a zničených synapsí. Pak se jí, jak Harry očekával, rozzářilo v očích matné světlo nenávisti.

„Polda?“

„Mám dojem, že jsme uzavřeli dohodu, že se budete zdržovat v okolí Plata,“ pronesl Harry a odvrátil od ní pohled ke zpěvákovi.

„Pch,“ zasykla žena a stoupla si přímo před Harryho. „Neješ z protidrogového. Ty seš ten, co byl v telce, ten, co zabil...“

„Oddělení vražd.“ Harry ji vzal lehce pod paží. „Poslouchej. To, co chceš, najdeš na Plata. Nenuť mě, abych tě zatkl.“

„Nemůžu.“ Vymanila se mu.

Harry svého přístupu okamžitě zalitoval a zvedl obě ruce do výše: „Slib mi aspoň, že si nekoupíš nic tady a teď, a já půjdu dál. O. K.“

Naklonila hlavu ke straně. Úzké, bezkrevné rty se jí maličko napjaly. Jako by jí na té situaci připadalo něco legrační. „Mám ti říct, proč tam nemůžu jít?“

Harry čekal.

„Protože tam chodí můj syn.“

Ucítil, jak se mu sevřel žaludek.

„Nechci, aby mě takhle viděl. Chápeš to, poldo?“

Harry jí pohlédl do vzdorného obličeje a přitom se snažil zformulovat odpověď.

„Veselé Vánoce,“ pronesla žena a obrátila se k němu zády.

Harry odhodil cigaretu do hnědého krystalového sněhu a vydal se dál. Už chce mít tenhle úkol za sebou. Nedíval se na lidi, které potkával, a oni se na něj také nedívali, nýbrž zírali do sněhu, jako by měli špatné svědomí, jako by se navzdory tomu, že jsou občany nejštedřejší sociální demokracie na světě, styděli. „Protože tam chodí můj syn.“

Ve Fredensborgveien, vedle Deichmanovy knihovny, se Harry zastavil před číslem, jež stálo na obálce, kterou nesl s sebou. Zaklonil hlavu. Fasáda byla natřená na šedo a černo a byla nově opravená. Sen každého sprejera. Za některými okny už visela vánoční výzdoba jako silueta na pozadí žlutého, měkkého světla v čemsi, co se podobalo teplým, bezpečným domovům. A to možná také jsou, pomyslel si Harry neochotně. Neochotně, protože člověk nemůže být dvanáct let členem policejního sboru a nenakazit se přitom skepsí vůči lidem, skepsí, jež tuto práci provází. Ale snažil se tomu odolávat, to ano.

Našel jméno vedle zvonku, zavřel oči a snažil se vymyslet, jak by se měl správně vyjádřit. Nepomáhalo to. Stále mu překážel ženin hlas.

„Nechci, aby mě takhle viděl...“

Harry to vzdal. Existuje nějaký správný způsob, jak vyjádřit nemožné?

Přitiskl palec na studené kovové tlačítko a kdesi uvnitř v domě se rozezněl zvonek.

Kapitán Jon Karlsen pustil tlačítko zvonku, odložil si na chodník těžké igelitky a podíval se vzhůru po fasádě. Dům vypadal, jako by ho ostřelovala lehká artilerie. Omítka opadávala ve velkých kusech a okna vyhořelého bytu v jedničce byla zatlučená prkny. Nejprve kolem Fredriksenova modrého domu prošel, připadalo mu, jako by mráz vysál ze všech fasád v Hausmannově ulici veškeré barvy a dodal budovám stejný vzhled. Až když uviděl dům zabraný squatter, kteří tam namalovali na zeď „Západní břeh“, došlo mu, že je příliš daleko. Prasklina ve skle vchodových dveří vytvářela „V“. Symbol vítězství.

Jon se ve větrovce otřásl a byl rád, že uniforma Armády spásy, kterou má pod ní, je ze silné, čisté vlny. Když měl Jon po absolvování důstojnické školy dostat novou uniformu, nepadla mu ve skladu Armády spásy žádná z velikostí, proto mu přidělili látku a poslali ho ke krejčímu, který mu vyfukoval kouř do obličeje a bez vyzvání popřel Krista jako svého osobního spasitele. Odvedl ale dobrou práci a Jon mu vřele poděkoval, nebyl zvyklý, aby mu oblečení sedělo. Okolí tvrdilo, že za to mohou jeho zkřívená záda. Ti, kteří ho dnešního odpoledne viděli přicházet Hausmannovou ulicí, si nejspíš pomysleli, že jde v předklonu proto, aby zachycoval méně ledového prosincového větru, jenž sfoukával ledové jehličky a zmrzlé odpadky z chodníků na ulici, po níž duněl těžký provoz. Avšak ti, co ho znali, tvrdili, že Jon Karlsen ohýbá záda proto, aby zamaskoval svou výšku. A aby měl blíž k těm pod sebou. Tak jako se teď sklonil kvůli tomu, aby se dvacetikorunová mince trefila do hnědého papírového

pohárku ve špinavé, třesoucí se ruce vedle vchodových dveří.

„Jak se daří?“ zeptal se Jon té lidské trosky sedící se zkříženýma nohama v závěži na chodníku na kusu kartonu.

„Čekám na metadonovou léčbu,“ odpověděl chudák bezvýrazně a trhaně, jako by přednášel špatně naučený verš žalmu, přitom zíral na kolena Jonových černých kalhot od uniformy.

„Měl byste si zajít do naší kavárny v Bylinkové ulici. Trochu se ohrát a najíst a...“

Zbytek zanikl v řevu provozu, protože na semaforu za nimi naskočila zelená.

„Nemám čas,“ odpověděla troska. „Neměl byste náhodou ještě pade?“

Jon se nikdy nepřestal podívat tomu, jak se narkomani dokážou soustředit jen na to svoje. Vzdychl a zastrčil do pohárku stovku.

„Podívejte se ve Fretexu, jestli byste tam nenašel nějaké teplé oblečení. Pokud ne, dostali jsme v Majáku nové zimní bundy. V téhle slabé džínové bundičce zmrznete.“

Pronesl to s rezignací člověka, který už teď ví, že jeho dar bude použit na nákup drogy, ale co? Je to obehnaná písnička, jen další z nemožných morálních dilemat, která vyplňují jeho dny.

Jon stiskl tlačítko zvonku ještě jednou. Ve špinavé výloze vedle vchodových dveří viděl svůj odraz. Thea povídala, že je velký. Vůbec není velký. Je malý. Malý voják. Ale potom proběhne ten malý voják částí Møllerovy ulice, přeběhne řeku Aker, kde začíná východní část města a čtvrť Grünerløkka, bude pokračovat přes Sofienberský park do čísla čtyři v Gøteborské ulici, do domu, jenž patří Armádě spásy a jež Armáda pronajímá svým zaměstnancům. Odemkne si vchod B a možná letmo pozdraví někoho z ostatních obyvatel, kteří snad budou předpokládat,

že míří do svého bytu ve trojce. Místo toho vyjede výtahem do čtyřky, přejde přes půdu do vchodu A, poslechne si, jestli je vzduch čistý, pak si pospíší k Theiným dveřím a vytuká na ně smluvený signál. A ona mu otevře dveře i náruč, do níž se bude moci schoulit a rozmrznout v ní.

Něco zavibrovalo.

Nejdřív si myslel, že se mu chvěje půda pod nohama, město, základy. Odložil jednu igelitku a sáhl do kapsy kalhot. V ruce mu vibroval mobil. Na displeji svítilo Ragnhildino číslo. To je jenom dneska už potřetí. Věděl, že to nemůže dál odkládat, musí jí to říct. Že se zasnoubí s Theou. Jen až najde ta správná slova. Zastrčil telefon zpátky do kapsy a vyhnul se pohledu na svůj vlastní odraz. Ale rozhodl se. Přestane být zbabělec. Bude upřímný. Bude velký voják. Kvůli Thee v Gøteborské ulici. Kvůli otci v Thajsku. Kvůli Pánu v nebi.

„Co je?“ vyšteklo mluvítka nad tlačítky zvonků.

„Á, dobrý den. Tady je Jon.“

„Cože?“

„Jon z Armády spásy.“

Čekal.

„Co chceš?“ zapraskal hlas.

„Nesu nějaké jídlo. Možná vám přijde...“

„Máš cigára?“

Jon polkl a zadupal vysokými botami ve sněhu. „Ne, tentokrát jsem měl peníze akorát tak na jídlo.“

„Do prdele.“

Opět se rozhostilo ticho.

„Haló?“ zavolal Jon.

„No jo. Přemejšlim.“

„Jestli chcete, můžu se tu zastavit později.“

Otevírací mechanismus zabzučel a Jon rychle strčil do dveří.

Pod schodištěm se válely noviny a prázdné láhve a také tu byly zmrzlé žluté loužičky moči. Díky mrazu však Jon

alespoň nemusel vdechovat ten pronikavý sladkokyslý zápach, který schodiště zahaloval v teplých dnech.

Snažil se kráčet zlehka, přesto na schodech dupal. Žena, která na něj čekala ve dveřích, fixovala pohledem igelitky. Aby se nemusela dívat přímo na mě, pomyslel si Jon. Měla oteklý, nafouklý obličej, což byl výsledek mnohale-tého fetování, nadváhu a pod županem špinavé bílé tričko. Ze dveří vycházel nasládlý zápach.

Jon se zastavil na podestě a odložil igelitky. „Je váš muž doma?“

„Ano, je doma,“ odpověděla měkkou francouzštinou.

Byla hezká. Vysoké lícni kosti a velké oči mandlového tvaru. Úzké, bledé rty. A pěkně oblečená. Přinejmenším tedy ta její část, kterou viděl štěrbinou ve dveřích, byla pěkně oblečená.

Automaticky si upravil červený šátek na krku.

Bezpečnostní řetěz z masivní mosazi, jenž je dělil, byl připevněný k těžkým dubovým dveřím bez jmenného štítku. Když před bytovým domem v Avenue Carnot čekal, až mu vrátná otevře dveře, všiml si, že tady všechno působí nově a draze, kování dveří, zvonky, zámky. A skutečnost, že světle žlutá fasáda a bílé žaluzie mají škaredý, špinavý povlak černého znečištění, jen podtrhovala, že jde o etablovanou a slušnou pařížskou čtvrť. Na schodišti visely originální olejomalby.

„Co mu chcete?“

Její pohled a tón nebyly ani nepřátelské, ani přátelské, ale možná skrývaly kapičku skepse kvůli jeho špatné francouzské výslovnosti.

„Nesu mu zprávu, *madame*.“

Zaváhala. Ale nakonec udělala to, co očekával.

„Dobře. Počkejte tady, dojdou pro něj.“

Zavřela a zámek s dobře naolejovaným, měkkým cvaknutím zaklapl. Podupal si. Měl se naučit lépe francouz-

sky. Matka do něj po večerech dokázala nahustit angličtinu, ale s jeho francouzštinou nikdy nic nesvedla. Zíral na dveře. Bleskový útok. Blesková návštěva. Pěkné.

Myslel na Giorgiho. Giorgi s bílým úsměvem byl o rok starší než on sám, teď mu je tedy čtyřicet. Je ještě pořád stejně pohledný? Světlovlasý, malý a roztomilý jako holčička? Kdysi byl do Giorgiho zamilovaný, nekriticky a bezpodmínečně, tak jak se do sebe dokážou zamilovat jen děti.

Z bytu uslyšel kroky. Mužské kroky. Harašení zámku. Modrá linka mezi prací a svobodou. Brzy napadne sníh. Připravil se.

Ve dveřích se zjevil mužův obličej.

„Co sakra chcete?“

Jon pozvedl igelitky a pokusil se o úsměv: „Čerstvý chleba. Voní krásně, že?“

Fredriksen položil ženě na rameno svou velkou hnědou ruku a ženu odstrčil. „Cejtím akorát křesťanskou krev...“ Vyslovil to s jasnou, střízlivou dikcí, jen plovcí duhovky ve vousatém obličejí prozrazovaly něco jiného. Snažil se zaostřit na igelitky. Vypadal jako velký a silný muž, který se ovšem jaksi schoulil uvnitř. I kosti, dokonce lebka, se mu v kůži zmenšily. Ta mu teď byla o tři čísla větší a visela mu z nenávislného obličejce. Fredriksen si přešel špinavým prstem přes čerstvé škrábance na kořeni nosu.

„Nebudeš nám dneska kázat?“ zeptal se.

„Ne, jen jsem vám chtěl...“

„Ále, vojáku, nech toho. Za tohle budeš něco chtít, nebo ne? Třeba mojí duši.“

Jon se v uniformě zachvěl. „Duše já na starosti nemám, pane Fredriksene. Ale trochu jídla vám dokážu opatřit, takže...“

„No jo, jen si tu klidně nejdřív trochu kaž.“

„Jak jsem řekl...“

„Kaž!“

Jon se díval na Fredriksena.

„Kaž tou svojí malou mokrou zasranou držkou!“ zařval Fredriksen. „Kaž, abysme mohli jíst s dobrým svědomím, ty blahosklonnej křesťanskéj hajzle. No tak, ať to máme za sebou, co je dnešní poselství boží?“

Jon otevřel ústa a zase je zavřel. Polkl. Učinil nový pokus a tentokrát se mu podařilo vyloudit z hlasivek zvuk. „Dnešní poselství je, že poslal svého syna na smrt, aby zemřel za... naše hříchy.“

„Nesmysl!“

„Bohužel, je to tak,“ pronesl Harry a pohlédl do zděšeného obličeje muže ve dveřích. Z bytu voněla večere a ozývalo se cinkání příborů. Otec rodiny. Otec dítěte. Do této chvíle. Muž se drbal na předloktí a upíral pohled kamsi nad Harryho hlavu, jako by se nad Harrym někdo skláněl. Zvuk drbání byl škrábavý a nepřijemný.

Cinkání příborů ustalo. Za mužem se zastavily šouravé kroky a na rameni se mu objevila malá ručka. Vykoukl ženský obličej s velkýma ustrašenýma očima.

„Co se děje, Birgere?“

„Tady ten policista nám přinesl zprávu,“ pronesl Birger Holmen bezvýrazně.

„Jakou?“ zeptala se žena a pohlédla na Harryho. „Jde o našeho chlapce? Jde o Pera?“

„Ano, paní Holmenová,“ odpověděl Harry a všiml si, jak se jí do očí vkradl strach. Snažil se opět nalézt ta nejmožná slova. „Našli jsme ho před dvěma hodinami. Váš syn je mrtvý.“

Musel odvrátit pohled.

„Ale jak... jak... kde...“ Její pohled skákal od Harryho k manželovi, který se nepřestával drbat na paži.

Brzy mu začne téct krev, pomyslel si Harry a odkašlal

si. „V jednom kontejneru v zátoce Bjørvika. Jak jsme se obávali. Už tam ležel nějakou dobu.“

Vypadalo to, jako by Birger Holmen najednou ztratil rovnováhu, zapotácel se vzad do osvětlené chodby a zachytil se věšáku. Žena postoupila vpřed mezi dveře a Harry zahlédl, jak muž za ní padl na kolena.

Harry se nadechl a strčil si ruku pod kabát. Kov platky ho zastudil na špičkách prstů. Našel a vytáhl obálku. Dopis nečetl, avšak jeho obsah dobře znal. Oficiální krátká úmrtní zpráva, prostá zbytečných slov. Sdělení o úmrtí jako byrokratický úkon.

„Je mi to líto, ale je mou povinností vám předat toto.“

„Cože je vaší povinností?“ zeptal se malý muž středního věku s přehnaně mondénní francouzskou výslovností, která nebyla znakem jeho příslušnosti k vyšší třídě, nýbrž znakem toho, že se do ní snaží dostat. Návštěvník ho pozoroval. Všechno souhlasilo s fotografií v obálce, dokonce i pevný uzel na kravatě a volný červený kuřácký kabátek.

Nevěděl, co špatného ten muž provedl. Sotva někomu způsobil fyzické zranění, protože navzdory podráždění ve tváři byla řeč jeho těla defenzivní, téměř úzkostná, dokonce i tady, ve dveřích vlastního domova. Ukradl peníze, možná je zpronevěřil? Vypadá jako člověk, který by mohl pracovat s čísly. Jenže v tom případě se nemohlo jednat o vysoké částky. Své krásné ženě navzdory vypadal spíš jako člověk, který si dává trochu stranou tady a trochu tamhle. Možná byl nevěrný, vyspal se se ženou nesprávného muže? Ne. Malí muži, kteří mají jen mírně nadprůměrný majetek a manželky, jež vypadají mnohem atraktivněji než oni sami, se zpravidla zajímají víc o to, do jaké míry je jim nevěrná jejich žena. Muž ho rozčiloval. Možná v tom je právě tohle. Možná prostě jenom někoho naštal. Strčil ruku do kapsy.

„Mou povinností,“ odpověděl a přiložil hlaveň pistole Llama MiniMax, kterou si koupil za pouhých tři sta dolarů, k napjatému mosaznému řetězu, „... je toto.“

Zamířil přes tlumič, který tvořila jednoduchá kovová trubka přišroubovaná na ústí. Závity mu vyřezal jeden záhřebský kovář. Černá kobercová páska, ovinutá kolem místa spoje, tam byla jen proto, aby tudy neunikal vzduch. Samozřejmě si mohl koupit takzvaný kvalitní tlumič za víc než sto eur, ale proč by to dělal? Žádný z nich stejně nedokáže dokonale umlčet zvuk kulky prorážející zvukovou stěnu, zvuk teplého plynu, jenž se právě setkal s chladným vzduchem, zvuk vzájemně se dotknuvších kovových součástí pistole. Jen v hollywoodských filmech znějí pistole s tlumičem jako popcorn pod pokličkou.

Výstřel zazněl jako prasknutí bičem a on přitiskl obličej k úzkému otvoru.

Muž z fotografie z otvoru zmizel, padl bez hlesu vzad. Hala byla potemnělá, ale v zrcadle na stěně uviděl světlo z dveřního otvoru a své vlastní doširoka otevřené oko rámované žlutí. Mrtvý ležel na vysokém tmavě červeném koberci. Peršan? Možná měl přece jen peníze.

Ted' má ovšem jen díрку v čele.

Vzhlédl a setkal se s pohledem manželky. Pokud to tedy je manželka. Stála na prahu další místnosti. Za ní visel velký žlutý papírový lustr. Žena si zakrývala rukou ústa a zírala na něj. Pokývl jí. Pak opatrně přivřel dveře, zastrčil pistoli zpátky do ramenního pouzdra a vydal se dolů po schodech. Při úniku nikdy nepoužíval výtah. Ani si nepronajímal auta, motorky nebo jiné věci, které by mohly přestat fungovat. A neběhal. Nemluvil ani nekřičel, jeho hlas by mohl být identifikován.

Únik představoval nejkritičtější fázi jeho práce, ale měl ji také nejradši. Únik byl jako závan větru, nehmatné nic.

Vrátná vyšla ven, stála přede dveřmi svého bytu v přízemí a bezradně na něj hleděla. Zaseptal jí pozdrav, zí-

rala však němě dál. Až ji bude za hodinu vyslýchat policie, požádá ji o popis. A ona jim ho poskytne. Středně vysoký muž běžného vzezření. Dvacet let. Nebo možná třicet. Rozhodně ne čtyřicet. Aspoň si myslí.

Vyšel na ulici. Paříž tiše duněla, jako bouře, která se nikdy nepřiblíží, ale také nikdy neskončí. Odhodil pistoli Llama MiniMax do popelnice, kterou si předem vyhlédl. V Záhřebu na něj čekají dvě nové, nepoužité pistole téže značky. Dostal množstevní slevu.

Když o půl hodiny později míjel autobus na dálnici mezi Paříží a letištěm Charlese de Gaulla stanici metra Porte de la Chapelle, byl vzduch plný sněhových vloček, které se usazovaly mezi sporými, světle žlutými stébly trávy trčícími zmrzle k šedému nebi.

Poté, co prošel odbavením a bezpečnostní kontrolou, zamířil rovnou na pánské záchody. Postavil se na konec řady bílých pisoárů, rozepnul si knoflík a nechal proud moči dopadat na bílé kuličky na dně mísy. Zavřel oči a soustředil se na nasládlý pach paradichlorbenzenu a citronové vůně z J&J Chemicals. Modrá linka ke svobodě má už jen jednu zastávku. Zkusil, jak zní to jméno. Os-lo.

Neděle 13. prosince

Kousnutí

V červené zóně šestého patra policejního ředitelství, v kolosu ze skla a z betonu s největší akumulací policistů v Norsku, seděl Harry zakloněný na své židli v kanceláři číslo 605. Byla to kancelář, kterou Halvorsen – mladý strážmistr, s nímž Harry sdílel těch deset metrů čtverečních – s oblibou nazýval Myslivnou. A které Harry říkal, když bylo třeba Halvorsena trochu usadit, Učebna.

Ale teď tu byl Harry sám a zíral do zdi na místo, kde by patrně bylo okno, pokud by tedy Myslivna nějaké měla.

Byla neděle, Harry právě dopsal hlášení a mohl jít domů. Tak proč tedy nejde? Imaginárním oknem viděl oplocený přístav v zátoce Bjørvika, kde se jako konfety snášel na zelené, červené a modré kontejnery sních. Případ je vyřešen. Per Holmen, mladý narkoman závislý na heroinu, už měl života dost a v jednom kontejneru si dopřál poslední ránu. Pistolí. Žádné známky vnějšího násilí, zbraň ležela vedle něj. Pokud bylo tajným agentům známo, nedlužil Per Holmen nikomu peníze. A v případě, že dealéri odpravují lidi, co jim dluží za drogy, nesnaží se to navíc nijak kamuflovat. Právě naopak. Takže to je jasná sebevražda. Proč tedy marnit večer tím, že se

bude hrabat v neútulném kontejneru, kde to fučí a kde se nedá stejně najít nic jiného než jen ještě víc smutku a beznaděje?

Harry se podíval na vlněný kabát visící na věšáku. Malá placatka v náprsní kapse byla plná. A nedotčená od doby, kdy v říjnu došel do obchodu s alkoholem, koupil si tam láhev svého nejhoršího nepřítele Jima Beama, přelil ho do placatky a zbytek obsahu vylil do umyvadla. Od té doby chodí s tím jedem u sebe, podobně jako nacističtí pohlaváři nosili při sobě kyanidové ampule. Nač tenhle pitomý vynález? Nevěděl. Nebylo nutné to vědět. Fungovalo to.

Harry pohlédl na hodinky. Brzy bude jedenáct. Doma má studené espresso a DVD, které ještě neviděl a které si šetří právě na takovýhle večer. *Vše o Evě*, Mankiewiczovo mistrovské dílo z roku 1950 s Bette Davisovou a Georgem Sandersem.

Pohmatem se přesvědčil, zda je placatka na místě. A věděl, že přece jen půjde do přístavu.

Harry si vyhrnul límec kabátu a obrátil se zády k severnímu větru profukujícímu vysokým drátěným plotem, jenž se před Harrym tyčil. Vítr byl natolik silný, že se kolem kontejnerů uvnitř vytvářely sněhové závěje. Areál přístavu s velkými prázdnými plochami vypadal v noci jako pustina.

Oplocené prostranství s kontejnery bylo osvětlené, ale lampy se v poryvech větru kymácely a stíny se míhaly uličkami mezi kovovými bednami vyskládanými do výšky po dvou či po třech. Kontejner, na nějž se Harry díval, byl červený, barva příliš neladila s oranžovými policejními páskami ohraničujícími uzavřený prostor. Ovšem v provincii to bylo v Oslu dobré útočiště odpovídající naprosto přesně velikostí i komfortem celám předběžného zadržení nacházejícím se v budově vedle policejního ředitelství.

Ve zprávě výjezdové skupiny – která sotva byla skupinou, neboť ji tvořil jeden vyšetřovatel a jeden kriminální technik – bylo uvedeno, že kontejner tu nějakou dobu stál prázdný. A nezamčený. Hlídač vypověděl, že na zamykání kontejnerů zas tak moc nedbají vzhledem k tomu, že je areál uzavřený, a navíc střežený. Přesto se tedy dovnitř dostal jeden narkoman. Per Holmen patrně patřil k řadě těch, kteří se zdržují tady kolem zátoky Bjørvika, ležící jen coby kamenem dohodil od narkomanského tržiště Plata. Možná hlídač vědomě přimhořoval oko nad tím, že se jeho kontejnery občas používají jako noclehárna, třeba věděl, že tím sem tam někomu zachrání život...

Na kontejneru nevisel žádný zámek, zato branka v plotě byla opatřená mohutným visacím zámekem. Harry zalitoval, že sem z ředitelství nezavolał a neohlásil se předem. Pokud tu tedy skutečně mají nějaké hlídače. Žádného neviděl.

Harry pohlédl na hodinky. Trochu se zamyslel a pak se podíval na vršek plotu. Je v dobré kondici. V lepší kondici než kdy předtím. Od toho fatálního úletu v létě se nedotkl alkoholu a pravidelně trénuje v posilovně policejního ředitelství. Víc než pravidelně. Než napadl sníh, překonal starý rekord Toma Waalera v běhu přes překážky na Økernu. O několik dní později se ho Halvorsen opatrně zeptal, jestli všechen ten trénink nějak souvisí s Ráchel. Měl totiž dojem, že už se nevidají... Harry mladému strážmistrovi stručně, ale srozumitelně vysvětlil, že ačkoli spolu sdílejí kancelář, nesdílejí osobní život. Halvorsen jen pokrčil rameny, zeptal se, s kým jiným si může Harry promluvit, a jeho předpoklad se mu potvrdil tím, že Harry vstal a kancelář číslo 605 rázným krokem opustil.

Tři metry. Žádný ostnatý drát. Hračka. Harry se chytil plotu co možná nejvýše, opřel si nohy o podezdívku a natáhl se. Pravá ruka vzhůru, pak levá, visel na napja-

tých pažích a přitom přitáhl nohy. Housenkovitý pohyb. Přehoupl se na druhou stranu.

Zvedl západku a otevřel vrata kontejneru, vytáhl z kapsy mohutnou černou vojenskou kapesní svítilnu, podlezl policejní pásku a vešel dovnitř.

Uvnitř panovalo zvláštní ticho, jako by tady zamrzly i zvuky.

Harry zapnul svítilnu a namířil ji do nejzazšího kouta kontejneru. V kuželu světla zahlédl na podlaze křídou namalovaný obrys v místě, kde byl nalezen Per Holmen. Beáta Lønnová, šéfka kriminalisticko-technického oddělení v Brynsalleén, mu ukázala snímky. Per Holmen seděl opřený zády o stěnu, v pravém spánku měl díru a po jeho pravici ležela pistole. Jen málo krve. To je výhoda střelných ran do hlavy. Bývá jediná. Pistole měla munici malé ráže, takže otvor vstřelu byl malý a kulka nevyšla ven. Na soudním ji tedy najdou v hlavě, kterou patrně prošla jako pinballová kulička a v níž vytvořila kaši z toho, co Per Holmen používal k přemýšlení. Co použil k tomu, aby došel k tomuto rozhodnutí. A nakonec k tomu, aby přikázal ukazováčku stisknout spoušť.

„Nepochopitelné,“ komentovali zpravidla jeho kolegové nález mladého člověka, který si zvolil sebevraždu. Harry předpokládal, že to říkají proto, aby chránili sami sebe, aby zavrhlí ten nápad samotný. Jinak mu nebylo jasné, co míní tím, že to je nepochopitelné.

Přesto právě toto slovo sám použil onoho odpoledne, kdy stál na chodbě a díval se do tmavé předsíně na klečícího otce Pera Holmena, na ohnutá záda třesoucí se pláčem. A protože Harry neměl žádná slova útěchy hovořící o smrti, Bohu, spasení, posmrtném životě nebo smyslu toho všeho, zamumlal jen ono bezmocné: „Nepochopitelné...“

Harry zhasl svítilnu, zastrčil ji do kapsy kabátu a obklopila ho tma.

Myslel na svého vlastního otce. Olava Holea. Vysokoškolského učitele na penzi a vdovce, který bydlel v domě na Oppsalu, na jeho oči, jež se rozzářily, když ho jednou měsíčně přišli navštívit Harry nebo Harryho sestra Ses, a na to, jak to světlo pomalu vyhasínalo, zatímco pili kávu a mluvili o celkem nepodstatných věcech. Protože to jediné podstatné trůnilo na fotografii stojící na klavíru, na nějž hrávala. Olav Hole už téměř nic nedělal. Jen si četl v knihách. O zemích a říších, které nikdy nevidí a které vlastně už ani netouží vidět, ne teď, když ona nemůže být s ním. „Největší ztráta,“ nazval to v těch několika málo případech, kdy o ní hovořili. A Harry teď myslel na to, jak to Olav Hole nazve, až za ním jednoho dne přijdou a sdělí mu, že jeho syn je mrtvý.

Harry vyšel z kontejneru a vydal se k plotu. Chytil se rukama. Pak nastal jeden z těch podivuhodných okamžiků náhlého, absolutního ticha, kdy vítr zadržel dech, jako by chtěl naslouchat nebo se rozmyslet, a byl slyšet pouze známý ruch města v noční tmě. Tohle, a zvuk papíru hnaného větrem, který škrábal o asfalt. Jenže vítr už přece nefouká. To není papír, to jsou kroky. Rychlé, lehké kroky. Lehčí než kroky člověka.

Tlapky.

Harrymu se divoce rozbušilo srdce a bleskurychle přitáhl nohy k tělu a nahoru po plotě. Vytáhl se vzhůru. Až později si vzpomene, co ho tak vystrašilo. To ticho a fakt, že ani v takovém tichu neslyšel nic, žádné zavrčení, žádný náznak útoku. Jako by ho to, co se nacházelo za ním ve tmě, nechtělo vyděsit. Naopak. Jako by mu to šlo přímo po krku. A kdyby toho Harry věděl o psech víc, možná by mu došlo, že jenom jeden druh psa nikdy nevrčí, ani když se bojí, ani když útočí: pes rasy černý metzner. Harry posunul paže výš, znovu přitáhl kolena a vtom si všiml změny rytmu a ticha a věděl, že pes skočil. Vykopl dozadu.

Tvrzení, že člověk necítí bolest, jestliže mu strach napumpuje do krve plnou dávku adrenalinu, je v nejlepším případě zjednodušené. Harry zařval, když se mu velké tenké psí zuby zaryly do masa na pravém lýtku a nořily se stále hlouběji, až se nakonec dostaly přímo na citlivou okostici. Plot se rozezpíval, přitažlivost je oba táhla dolů, ale Harry se v čirém zoufalství dokázal udržet. A normálně by byl teď zachráněn. Protože jakýkoli jiný pes o tělesné hmotnosti polodospělého černého metznera by v této chvíli musel uvolnit sevření. Jenže černý metznr má zuby a čelistní svalstvo uzpůsobené k lámání kostí, odsud také pověst, že je údajně příbuzný s hyenou skvrnitou, jež požírá kosti. Proto zůstal viset, zarytý do Harryho lýtku dvěma tesáky horní čelisti, které měl mírně zahnuté dovnitř, a jedním v čelisti spodní, jenž skus stabilizoval. Druhý tesák ve spodní čelisti si pes ve věku pouhých tří měsíců zlomil o čísi ocelovou protézu.

Harrymu se podařilo přehodit levý loket přes horní okraj plotu a snažil se sebe i psa vytáhnout výš, ale psovi se jedna tlapa zasekla v drátěném oku plotu. Harry zašmátral pravou rukou v kapse kabátu, našel svítilnu a sevřel její pogumovanou rukojeť. Pohlédl dolů a poprvé to zvíře uviděl. Nad černým čumákem matně blikaly černé oči. Harry se svítilnou rozmáchl. Zasáhla psa do hlavy mezi uši tak tvrdě, až Harry uslyšel, jak to křuplo. Zvedl svítilnu a udeřil znovu. Trefil se do citlivého čenichu. Zoufale vyrazil proti očím, které zatím ještě ani nemrkly. Svítilna mu vyklouzla a spadla na zem. Pes nepovoloval stisk. Harry už brzy nebude mít sílu udržet se plotu. Nechtěl myslet na to, jak by mohlo vypadat pokračování, ale nedokázal se té představě zbavit.

„Pomoc!“

Harryho chabý výkřik zanikl ve větru, který opět zesílil. Přenesl váhu a najednou ucítil potřebu se rozesmát. Přece to nemůže skončit takhle? Přece ho nemůžou najít

v kontejnerovém přístavu s hrdlem rozervaným od hlídačícího psa? Harry se nadechl. Hroty drátěného plotu ho píchaly do podpaží, prsty mu rychle odumíraly. Za pár vteřin se bude muset pustit. Kdyby tak měl zbraň. Kdyby tak měl místo placatky láhev, mohl by ji rozbít a střepem psa bodnout.

Placatka!

V posledním vzepětí sil dokázal Harry strčit ruku do náprsní kapsy a vytáhnout placatku. Vložil si hrdlo do úst, sevřel zuby kovovou zátkou a otočil jí. Zátka se uvolnila a on ji zachytil mezi zuby, alkohol mu přitom naplnil ústa. Tělo jako by dostalo náraz. Proboha. Přitiskl obličej k plotu, až se mu semkla víčka, a vzdálená světla z hotelů Plaza a Opera se proměnila v té černotě v bílé čárky. Pravou rukou naklonil placatku tak, až byla přímo nad psovou krvavou tlamou. Potom vyplivl zátku i alkohol, zamumlal „na zdraví“ a placatku otočil. Dvě dlouhé vteřiny zíraly černé psí oči vzhůru k Harrymu v naprostém úžasu; hnědá tekutina přitom bublavě stékala Harrymu po noze a do otevřené tlamy. Nato se zvíře pustilo. Harry uslyšel plácnutí živého masa o holý asfalt. Následovalo jakési zaklokotání a tiché zakňučení, pak tlapy zaškrábaly o zem a psa pohltila tma v místě, odkud se z ní vynořil.

Harrymu se podařilo přitáhnout nohy a přehoupl se přes plot. Vyhrnul si nohavici. I bez svítilny dokázal konstatovat, že dneska večer ho čeká místo *Všeho o Evě* návštěva pohotovosti.

Jon ležel s hlavou v Theině klíně, oči měl zavřené a vychutnával si pravidelné šumění televizoru. Dávali jeden z jeho oblíbených seriálů. *Dva z Bronxu*. Nebo snad z Queensu?

„Zeptal ses bratra, jestli za tebe vezme tu službu na náměstí Bratří Egerových?“ zeptala se Thea.

Položila mu ruku přes oči. Cítil nasládlou vůni její kůže, což znamenalo, že si právě píchla inzulín.

„Jakou službu?“ zeptal se Jon.

Thea ruku stáhla a nedůvěřivě na něj zírala.

Jon se zasmál. „Klid. Už jsem to s Robertem dávno domluvil. Souhlasil.“

Odevzdaně zasténala. Jon uchopil její ruku a položil si ji opět přes oči.

„Jen jsem mu neřekl, že je to kvůli tomu, že máš narozeniny,“ dodal. „Není jisté, že by v tom případě souhlasil.“

„Proč ne?“

„Protože je do tebe blázen, vždyť to víš.“

„To jen tak říkáš.“

„A ty ho nemáš ráda.“

„To není pravda!“

„Proč tedy ztuhneš pokaždé, když jenom vyslovím jeho jméno?“

Hlasitě se zasmála. Možná něčemu v Bronxu. Nebo v Queensu.

„Měli v té restauraci volný stůl?“ zeptala se.

„Ano.“

Usmála se a sevřela mu ruku. Pak svraštila obočí. „Přemýšlela jsem o tom. Co když nás tam někdo uvidí?“

„Z Armády? Vyloučeno.“

„Ale co kdyby?“

Jon neodpověděl.

„Možná by bylo načas, abychom to zveřejnili.“

„Já nevím. Nebylo by lepší počkat, dokud si nebudeme stoprocentně jistí...“

„Ty si nejsi jistý, Jone?“

Jon odstrčil její ruku a užasle se na ni podíval. „Theo, no tak. Ty víš, že tě miluju nade všechno. O to nejde.“

„Tak o co jde?“

Jon vzdychl a posadil se vedle ní. „Theo, ty neznáš Roberta.“

Ušklíbla se. „Znám ho od dětství, Jone.“

Jon se zavrtěl. „Ano, ale existují věci, které o něm nevíš. Nevíš, jak se dokáže rozzuřit. Když k tomu dojde, jako by z něj byl najednou někdo jiný. To má po otci. Je pak nebezpečný, Theo.“

Thea si opřela hlavu o zeď a zírala němě před sebe.

„Navrhuju jenom, abychom to ještě trochu odložili.“ Jon si zamnul ruce. „Ve hře jsou i ohledy na tvého bratra.“

„Na Richarda?“ podivila se.

„Ano. Co by asi řekl tomu, kdybys ty, jeho vlastní sestra, veřejně oznámila, že ses právě teď zasnoubila zrovna se mnou?“

„Aha, tohle. Protože se oba ucházíte o tu funkci ředitele správy majetku?“

„Víš dobře, že velitelská rada klade důraz na to, aby důstojníci ve vedoucích pozicích měli za manželky solidní důstojnice. Je jasné, že z taktického hlediska by bylo správné, kdybych teď vyrukoval se zprávou, že se budu ženit s Theou Nilsenovou, dcerou Franka Nilsena, komisařovy pravé ruky. Ale bylo by to *morálně* správné?“

Thea se kousla do rtu. „Co je pro tebe a pro Richarda vlastně na téhle práci tak důležitého?“

Jon pokrčil rameny. „Armáda nám oběma zaplatila vzdělání na důstojnické škole a čtyři roky ekonomie na Bankovním institutu. Richard nejspíš uvažuje stejně jako já. Že to Armádě dlužíme a že když se tu objeví práce, pro kterou máme kvalifikaci, vezmeme ji.“

„Třeba to místo nedostane ani jeden z vás. Táta tvrdí, že se v Armádě ještě nikdy nestal ředitelem správy majetku nikdo pod pětáctilet.“

„Já vím,“ povzdechl si Jon. „Nikomu to neříkej, ale vlastně by se mi ulevilo, kdyby tu práci získal Richard.“

„Ulevilo?“ podivila se Thea. „Tobě, který máš už víc než rok na starosti veškeré pronajímané nemovitosti v Oslu?“

„To jo, jenže ředitel správy majetku má na starosti celé Norsko, Island a Faerské ostrovy. Vědělás, že majetková společnost Armády spásy vlastní jen v Norsku víc než dvě stě padesát nemovitostí se třemi stovkami budov?“ Jon se zlehka poplácal po břiše a zíral do stropu s dobře známým ustaraným výrazem. „Dneska jsem se na sebe podíval ve výloze a došlo mi, jak jsem malý.“

Zdálo se, že Thea to poslední přeslechla: „Někdo Richardovi povídal, že ten z vás, který tu práci získá, bude příštím komisařem.“

„Příštím komisařem?“ Jon se hlasitě zasmál. „Tak v tom případě už o to vůbec nestojím.“

„Neříkej hlouposti, Jone.“

„Neříkám, Theo. Ty a já jsme mnohem důležitější. Prohlásím, že nepřipadám pro funkci ředitele správy majetku v úvahu, a pak oznámíme zasnoubení. Můžu dělat jinou důležitou práci. Ve sborech taky potřebují ekonomy.“

„Ne, Jone,“ namítla Thea zděšeně. „Ty jsi náš nejlepší člověk, musíš být nasazen tam, kde je tě nejvíc potřeba. Richard je můj bratr, ale on není... tak chytrý jako ty. Můžeme s oznámením zasnub počkat, až tu práci získáš.“

Jon pokrčil rameny.

Thea pohlédla na hodinky. „Musíš dneska odejít před dvanáctou. Včera mi Emma ve výtahu povíдалa, že o mě měla trochu starost, protože zaslechla, jak se u mě otevírají uprostřed noci dveře.“

Jon vyhoupl nohy z postele. „Vlastně nechápu, že tady dokážeme bydlet.“

Podívala se na Jona káravě. „Tady na sebe můžeme aspoň dávat pozor.“

„To jo,“ vzdychl. „Můžeme na sebe dávat pozor. Tak dobrou noc.“

Sesunula se vedle něj, její ruka mu vklouzla pod košili a on ke svému údivu ucítil, že má dlaň lepkavou potem,

jako by ji měla sevřenou v pěst, jako by něco mačkala. Přitiskla se k němu a její dech se prohloubil.

„Theo,“ namítl. „Nesmíme...“

Ztuhla. Pak vzdychla a ruku stáhla.

Jon byl konsternovaný. Doposud Thea nečinila žádné pokusy o sblížení, naopak se zdálo, jako by se fyzického kontaktu trochu obávala. Té cudnosti si cenil. A zdálo se, že ji uklidnilo, když jí po prvním rande řekl, že ve stanovách stojí, že „Armáda spásy dodržuje podle křesťanského vzoru zdrženlivost před svatbou“. A přestože se někteří domnívali, že je rozdíl mezi výrazem „podle vzoru“ a výrazem „podle příkázání“, který stanovy používaly v souvislosti s cigaretami a alkoholem, neviděl důvod, proč by měl porušit slib daný Bohu jen kvůli takovýmto nuancím.

Objal ji, vstal a odešel do koupelny. Zamkl za sebou dveře a otočil kohoutkem. Nechal si vodu téct na ruce a přitom se díval na hladkou plochu odrážející rysy člověka, který by měl být podle všech vnějších známek šťastný. Musí zavolat Ragnhild. Ať to má za sebou. Zhloboka se nadechl. *Je* šťastný. Jen jsou některé dny náročnější než jiné.

Osušil si ruce a vrátil se k ní.

Čekárna osloské pohotovosti v ulici Storgata 40 se koupala v bílém, tvrdém světle. V tuto denní dobu tady bývalo obvyklé panoptikum lidí. Dvacet minut po Harryho příchodu odešel třesoucí se narkoman. Většinou nedokázali posedět v klidu déle než deset minut. Harry pro něj měl pochopení. Stále cítil v ústech chuť alkoholu, jenž probudil staré nepřátele, kteří tam teď dole cukali a tahali za provázky. Lýtko ho bolelo jako čert. A výprava do kontejnerového přístavu nepřinesla – jako devadesát procent veškerého policejního vyšetřování – žádné výsledky. Slíbil si, že příště se schůzky s Bette Davisovou nevzdá.

„Harry Hole?“

Harry pohlédl na muže v bílém plášti, který se před ním zastavil.

„Ano?“

„Mohl byste jít se mnou?“

„Děkuju, ale myslím, že je teď na řadě ona,“ odvětil Harry a pokývl směrem k dívce, která seděla uprostřed řady židlí přímo naproti němu s hlavou v dlaních.

Muž se k němu sklonil. „Jen dneska večer je tady už podruhé. Může počkat.“

Harry kulhavě následoval bílý lékařský plášť chodbou do malé ordinace s psacím stolem a jednoduchou policí na knihy. Nikde neviděl žádné osobní předměty.

„Myslel jsem si, že vy policisté máte svoje vlastní lékárny,“ pronesl plášť.

„Houby. Většinou ani nedostaneme přednost ve frontě... Jak víte, že jsem policista?“

„Omlouvám se. Já jsem Mathias. Jen jsem procházel čekárnou a všiml jsem si vás.“

Lékař se usmál a napřáhl ruku. Má pravidelný chrup, zaznamenal Harry. Tak pravidelný, že by ho člověk mohl podezírat, že nosí protézu, kdyby zbytek jeho obličeje nebyl stejně symetrický, čistý a pravidelně řezaný. Oči měl modré, kolem nich drobné vrásky od smíchu, a stisk ruky pevný a suchý. Jako by se vyloupil z románu z lékařského prostředí, pomyslel si Harry. Lékař s teplýma rukama.

„Mathias Lund-Helgesen,“ rozvedl to muž a zadíval se zkoumavě na Harryho.

„Jak jsem pochopil, domníváte se, že bych měl vědět, kdo jste,“ odvětil Harry.

„Už jsme se viděli. Loni v létě. Na jedné zahradní slavnosti u Ráchel doma.“

Harry při zaznění jejího jména z cizích úst ztuhl.

„Vážně?“

„To jsem byl já,“ dodal Mathias Lund-Helgesen rychle a tiše.

„Hm.“ Harry pomalu přikývl. „Krvácím.“

„To dobře chápu.“ Mathias Lund-Helgesen nasadil vážný, soucitný výraz.

Harry si vyhrnul nohavici. „Tady.“

„A tak...“ Mathias Lund-Helgesen se mírně zmateně usmál. „Co se vám stalo?“

„Kousl mě pes. Ošetříte mi to?“

„Na tom se toho moc ošetřit nedá. Krvácení se zastaví samo. Vyčistím vám to a obvážu.“ Sklonil se. „Tři stopy po zubech, jak vidím. A pak dostanete tetanovku.“

„Kousl mě až na kost.“

„Ano, člověku to tak někdy připadá.“

„Ne, chci tím říct, opravdu mě kousl...“ Harry se zarazil a vydechl nosem. Právě mu došlo, že si Mathias Lund-Helgesen myslí, že je opilý. A proč by si to neměl myslet? Policista s roztrženým kabátem, kousnutím od psa, špatnou pověstí a silně alkoholovým dechem. Bude to takhle prezentovat, až bude Ráchel vykládat, že její bývalý už v tom zase lítá?

„... pořádně,“ dokončil větu.

Pondělí 14. prosince

Rozloučení

„*Trka!*“

S trhnutím se posadil v posteli a naslouchal ozvěně svého vlastního hlasu mezi holými bílými hotelovými stěnami. Telefon na nočním stolku zvonil. Zvedl sluchátko.

„*This is your wake-up call...*“

„*Hvala,*“ poděkoval, ačkoli věděl, že to je jen hlas na pásce.

Byl v Záhřebu. Dnes poletí do Osla. Za nejdůležitějším úkolem. Posledním.

Zavřel oči. Opět se mu zdál sen. Ne o Paříži, ne o žádné z těch ostatních zakázek, o těch se mu nezdálo nikdy. Ten sen byl vždycky o Vukovaru, vždycky o tom podzimu, o obléhání.

Dneska v noci se mu zdálo, že utíká. Jako obvykle běžel v dešti a jako obvykle to bylo téhož večera, kdy na porodním sále uřízli otci paži. O čtyři hodiny později otec náhle zemřel, ačkoli lékaři tvrdili, že se operace zdařila. Řekli, že mu prostě přestalo bít srdce. Tehdy utekl od matky, vyběhl do tmy a deště a běžel k řece s otcovou pistolí v ruce, proti srbským pozicím, a oni na něj stříleli a jemu to bylo jedno, slyšel, jak kulky měkce dopadají

na zem, až ten zvuk náhle zmizel a on spadl do velkého bombového kráteru. Pohltila ho voda, pohltila veškeré zvuky, rozhostilo se ticho a on nadále běžel pod vodou, jenže se nemohl nikam dostat. A zatímco cítil, jak mu tuhnou údy a otupuje ho ospalost, zahlédl něco červeného, co se pohybovalo v té černotě jako pták mávající zpomaleně křídly. A když přišel k sobě, ležel zabalený do vlněné deky a nad ním se sem a tam houpala holá žárovka, srbské dělostřelectvo bez ustátní pálilo a kousičky hlíny a omítky mu padaly do očí i úst. Vyplivl je, někdo se nad ním sklonil a řekl mu, že z toho bombového kráteru plného vody ho zachránil sám kapitán Bobo. A ukázal na holohlavého muže stojícího u schodů vedoucích z bunkru ven. Muž měl na sobě uniformu a kolem krku uvázaný červený šátek.

Otevřel znovu oči a podíval se na teploměr, který si položil na noční stolek. Teplota v místnosti nepřesáhla od listopadu šestnáct stupňů, ačkoli v hotelové recepci tvrdili, že topení běží naplno. Vstal. Musí si pospíšit, autobus na letiště přijede k hotelu za půl hodiny.

Zíral do zrcadla nad umyvadlem a snažil se představit si Bobův obličej. Jenže ten byl jako polární záře – proměňoval se a nenápadně mizel. Znovu začal zvonit telefon.

„Da, majka.“

Oholil se, osušil se a rychle se oblékl. Vytáhl jeden ze dvou černých kovových kufříků, které měl v sejfě, a otevřel ho. Sedmiranná pistole Llama MiniMax Sub Compact, šest nábojů v zásobníku plus jeden v komoře. Zbraň rozebral a její části rozdělil do čtyř malých, speciálně upravených komůrek pod rohovými výztužemi kufru. Pokud by ho celníci zastavili a kufr prosvítili, kov v rohových výztužích části zbraně ukryje. Před odchodem si zkontroloval, jestli má u sebe pas a obálku s letenkou, kterou od ní dostal, fotografií objektu a potřeb-

né informace o tom, kde a kdy. Má se to stát zítra večer v sedm hodin na veřejném místě. Vysvětlila mu, že tahle zakázka je mnohem riskantnější než ta předchozí. Přesto se nebál. Občas ho napadalo, že ztratil schopnost se bát, že mu ji amputovali onoho večera společně s otcovou paží. Bobo tvrdil, že když se člověk nebojí, nemůže přežít dlouho.

Za okny se Záhřeb sotva probouzel, bez sněhu, ponořený do šedé mlhy a se strhanou tváří. Postavil se před hotelový vchod a přemýšlel o tom, že za pár dní pojedou k Jaderskému moři, do malého městečka s malinkým hotelkem, mimosezonními cenami a trochou slunce. A budou mluvit o tom novém domě.

Autobus na letiště už tu měl být. Zíral do mlhy. Zíral tak jako onoho podzimu, kdy se choulil vedle Boba a marně se snažil za vším tím bílým kouřem něco zahlédnout. Jeho úkolem bylo doručovat zprávy, které se neodvážili vysílat prostřednictvím radiového spojení – Srbové totiž odposlouchávali celou frekvenci a všechno slyšeli. Protože byl tak malý, dokázal proběhnout zákopy v plné rychlosti, aniž se musel sklánět. Svěřil se Bobovi, že by chtěl ničit tanky.

Bobo zavrtěl hlavou: „Jsi posel. Tyhle zprávy jsou důležité, synku. Na tanky mám svoje muže.“

„Ale oni se bojí. Já se nebojím.“

Bobo povytáhl jedno obočí. „Jsi ještě kluk.“

„Jaký je rozdíl v tom, jestli mě kulka trefí tady nebo tam venku? A ty jsi sám říkal, že pokud tanky nezastavíme, obsadí město.“

Bobo se na něj dlouze zadíval.

„Nech mě přemýšlet,“ prohlásil nakonec. Tak tam mlčky seděli a zírali do běloby, aniž dokázali rozlišit, co je podzimní mlha a co je kouř z rozvalin hořícího města. Pak si Bobo odkašlal: „Dneska v noci jsem vyslal Franja a Mirka k díře ve valu, tam, kudy vyjíždějí tanky. Jejich

úkolem bylo se ukrýt a připevnit na tanky miny, až pojedou kolem. Víš, jak to dopadlo?“

Opět přikývl. Viděl Franjovu i Mirkovu mrtvolu dalekohledem.

„Kdyby byli menší, možná by se bývali mohli schovat v dírách v zemi,“ dodal zamýšleně Bobo.

Chlapec si rukou otřel nudit pod nosem. „Jak ty miny na tanky připevním?“

Časně ráno následujícího dne se doplížil zpět do vlastních řad, třesoucí se zimou a pokrytý bahnem. Za ním, na valu, stály dva zničené srbské tanky, z otevřených poklopů se jim valil kouř. Bobo ho zatáhl do zákopu a triumfálně vykřikl: „Narodil se nám malý spasitel!“

A téhož dne, kdy Bobo diktoval hlášení, které mělo být odesláno prostřednictvím rádia do hlavní čtvrti v centru, získal krycí jméno, jež měl nosit až do chvíle, kdy Srbové obsadí jeho rodné město a promění ho v trosky, zabijí Boba, zmasakrují lékaře a pacienty v nemocnici, uvězní a budou mučit ty, kteří budou klást odpor. Bylo to hořce paradoxní jméno. Protože mu ho dal jeden člověk z těch všech, jež nedokázal zachránit. *Malí spasitelj*. Malý spasitel.

Z mlhy se vynořil červený autobus.

Harry vstoupil do zasedací místnosti v červené zóně šestého patra, kde to hučelo tichými hovory a tlumeným smíchem, a konstatoval, že si svůj příchod načasoval správně. Pozdě na úvodní ceremonie, pojídání zákusků a výměnu kolegiálních sarkasmů a vtípků, k nimž se muži uchylují, jestliže se mají rozloučit s někým, koho si váží. Včas na rozdílení dáreků a projevy s drobným přebytkem nabubřelých slov, která muži používají, jestliže vystupují před publikem a nemluví spolu jen tvář v tvář.

Harry rychle přešel zrakem zasedací místnost a našel tři jediné skutečně přátelsky naladěné obličeje. Obličeje

svého odstupujícího šéfa Bjarneho Møllera, strážmistra Halvorsena a Beáty Lønnové, mladé šéfky kriminalisticko-technického oddělení. Nestřetl se s pohledem nikoho jiného a nikdo jiný mu také pohled nevěnoval. Harrymu bylo naprosto jasné, že není na oddělení vražd právě oblíbený. Møller kdysi prohlásil, že jen jednu věc mají lidé ještě méně rádi než nerudného alkoholika, totiž velkého nerudného alkoholika. Harry byl stopětadevadesáticentimetrový nerudný alkoholik, a to, že byl navíc vynikající vyšetřovatel, zmírňovalo tuto skutečnost jen lehce. Všichni věděli, že kdyby nebylo Møllerovy ochranné ruky, byl by Harry dávno ze sboru pryč. Všem bylo také jasné, že jakmile Møller zmizí, bude vedení pouze čekat na Harryho první chybný krok. Nyní ho chránilo to, co ho paradoxně ocejšovalo jako věčného outsidera: fakt, že dostal jednoho člověka z vlastních řad. Prince. Toma Waalera, vrchního komisaře z oddělení vražd, který byl jedním z mužů stojících za rozsáhlým pašováním zbraní do Osla v posledních osmi letech. Skončil svůj život v kaluži krve ve sklepě studentského domova na Kampenu a při krátké oslavě v kantýně o tři týdny později vyslovil šéf kriminálky se zařatými zuby Harrymu uznání za to, že přispěl k vyčištění policejního sboru. A Harry mu poděkoval.

„Děkuju,“ odušil tehdy a přejel zrakem po shromáždění, jen aby zjistil, jestli se mu někdo podívá do očí. Vlastně měl v úmyslu omezit svůj projev na toto jediné slovo, ale pohled na odvrácené tváře a úšklebky v něm probudily náhlý vztek, a proto dodal:

„Teď bude nejspíš těžší mě vykopnout. Tisk by se totiž mohl domnívat, že ten, kdo mě vykopl, to udělal ze strachu, že bych šel i po něm.“

A v té chvíli se na něj konečně podívali. Nedůvěřivě. Takže pokračoval dál.

„Není důvod zírat s otevřenou pusou, lidi. Tom Waaler byl na oddělení vražd vrchním komisařem a pouze

díky své funkci mohl dělat to, co dělal. Říkal si Princ, a jak víte...“ Tady udělal Harry pauzu, přitom přesouval pohled od obličeje k obličeji, až se nakonec zastavil u tváře šefa kriminálky: „Tam, kde je princ, bývá zpravidla i král.“

„Ahoj, starochu. O čem dumáš?“

Harry vzhlédl. Halvorsen.

„Ále, myslím na krále,“ zamumlal Harry a vzal si šálek s kávou, který mu mladý strážmistr podával.

„No, támhle vidíš nového,“ ukázal Halvorsen.

U stolu s dárky stál muž v modrém obleku a hovořil se šéfem kriminálky a s Bjarnem Møllerem.

„Gunnar Hagen?“ zeptal se Harry s kávou v ústech.

„To je nový šéf oddělení vražd?“

„Už se tomu neříká šéf oddělení vražd, Harry.“

„Ne?“

„Je to teď náčelník. Služební hodnosti se změnily před více než čtyřmi měsíci.“

„Vážně? Asi jsem byl ten den nemocný. Ty jsi pořád strážmistr?“

Halvorsen se usmál.

Nový náčelník vypadal vitálněji a mlaději než na třiapadesát, jak bylo uvedeno v oběžníku. Spíš střední postavy než vyšší, konstatoval Harry. A hubený. Sít výrazných svalů v obličeji, kolem brady a na krku poukazovala na asketický způsob života. Ústa měl rovná a rozhodná a brada mu trčela vpřed tak, že by se to dalo nazvat buď tvrdošíjným výrazem, nebo předkusem. Zbytky Hagenových vlasů byly černé a shromážděné do půlkruhu kolem temene, ale tam byly zase tak husté a pevné, že by bylo možné nového náčelníka podezřívát, že si jen zvolil poněkud výstřední účes. Mohutné, dábelsky tvarované obočí v každém případě naznačovalo, že tělesné ochlupení má dobré podmínky k růstu.

„Přímo z ozbrojených sil,“ pronesl Harry. „Možná nám tu zavede budíček.“

„Prý byl dobrý policajt, než změnil pole působnosti.“
„Myslíš soudě podle toho, co o sobě napsal do oběžníku?“

„Rád slyším, že se k tomu stavíš pozitivně, Harry.“

„Já, jo? Jsem vždycky ochotný dát lidem férovou šanci.“

„Ale jen jednu,“ dodala Beáta, která k nim přistoupila. Odhrnula si krátké světlé vlasy. „Připadá mi, že kulháš, Harry.“

„Včera večer jsem narazil v kontejnerovém přístavu na hlídacího psa s pořádnými zubisky.“

„Cos tam dělal?“

Harry na Beátu pohlédl a teprve pak odpověděl. Vedoucí funkce v Brynsalléen jí prospěla. A kriminalisticko-technickému oddělení také. Beáta byla vždycky zdatná odbornice, ovšem Harry musel přiznat, že když tahle obětavá stydlivá dívka nastoupila po absolvování policejní akademie na oddělení loupežných přepadení, nezaznamenal u ní žádné očividné vůdčí schopnosti.

„Jen jsem se chtěl kouknout na ten kontejner, ve kterém našli Pera Holmena. Řekni mi, jak se tam dostal?“

„Přeštípl kleštěmi zámek. Ležely vedle něj. A jak ses tam dostal ty?“

„Co jste našli kromě těch kleští?“

„Harry, nic nenasvědčuje tomu, že by...“

„To taky netvrdím. Co jste ještě našli?“

„Co myslíš? Nádobíčko, dávku heroinu a igelitový sáček s tabákem. Víš, s tabákem, co vydloubávají z nasbíraných nedopalků. A jinak ani korunu, samozřejmě.“

„A ta beretta?“

„Sériové číslo je vypilované, ale stopy po vypilování jsou známé. Pašovaná zbraň z Princových dob.“

Harry si všiml, že Beáta záměrně nevyslovila jméno Toma Waalera.

„Hm. Výsledky krevních testů už máte?“

„Jo. Překvapivě čistý, v každém případě si zrovna nešlehl. Byl tedy při vědomí a naprosto schopný tu sebevraždu provést. Proč se ptáš?“

„Měl jsem tu čest sdělit tu novinu rodičům.“

„Uf,“ pronesli Lønnová a Halvorsen jedním hlasem. Stávalo se to stále častěji, ačkoli spolu chodili teprve rok a půl.

Šéf kriminálky si odkašlal, shromáždění se otočilo ke stolu s dárky a ztichlo.

„Bjarne požádal o slovo,“ vysvětlil šéf kriminálky; pohupoval se na podpatcích a na okamžik se odmlčel. „A také ho dostal.“

Lidé zabzučeli. Harry viděl, jak se Møller opatrně usmívá na své nadřízené.

„Díky, Torleife. A díky tobě i vrchnímu policejnímu náčelníkovi za dárek na rozloučenou. A zvláště díky za ten krásný obraz, který jsem dostal od vás všech.“

Ukázal na stůl s dárky.

„Od všech?“ šeptl Harry Beátě.

„Ano. Skarre a pár dalších vybíralo peníze.“

„O tom se mi nic nedoneslo.“

„Možná se tě jen zapomněli zeptat.“

„Teď já sám rozdělím několik dárků,“ pokračoval Møller. „Z pozůstalosti, abych tak řekl. Jako první tu mám tuhle lupu.“

Zvedl ji před obličej a ostatní se zasmáli opticky deformované tváři svého bývalého šéfa.

„Dostane ji dívka, která je stejně dobrá vyšetřovatelka a policistka, jako byl její otec. Nikdy si nechce připsat zásluhy za svoji práci, raději je přenáší tady na nás z oddělení vražd. Jak víte, podrobila se vyšetření odborníky na lidský mozek, protože patří k těm vzácným případům, co mají nadmíru vyvinutý gyrus fusiformis, a díky tomu si pamatuje každíčký obličej, který kdy viděla.“

Harry si všiml, že Beáta zčervenala. Nebyla ráda středem pozornosti, zvláště pokud šlo o její vzácnou schop-

nost, díky níž ji nadále využívali k identifikaci zrnitých snímků pachatelů zachycených na videozáznamech loupežných přepadení.

„Doufám, že na můj obličej nezapomenete, ačkoli ho teď chvíli neuvidíte. A pokud byste pochybovala, můžete prostě použít tohle.“

Halvorsen štouchl Beátu lehce do zad. Møller jí předal lupu, a navíc ji objal. Shromáždění aplaudovalo a Beátě už hořelo i čelo.

„Dalším dědictvím je moje kancelářská židle,“ mluvil dál Møller. „Doneslo se mi totiž, že můj nástupce Gunnar Hagen si vyžádal novou v černé kůži, s vysokým opěradlem a tak.“

Møller se usmál na Hagen, který úsměv neopětoval, jen krátce přikývl.

„Tu židli dostane strážmistr ze Steinkjeru, který byl od svého příchodu sem nucen sedět v kanceláři s naším největším rebelem. Na rozbité židli. Strážmistře, myslím, že už bylo načase.“

„Jupí,“ okomentoval to Halvorsen.

Všichni se k němu otočili a zasmáli se, Halvorsen se také smál.

„A nakonec pomůcka pro člověka, který pro mě hodně znamená. Byl mým nejlepším vyšetřovatelem a mojí nejhorší noční můrou. Muž, který si jde vždy za svým, jedná po svém a – bohužel pro nás, kteří se vás snažíme přimět, abyste chodili včas na ranní porady – se řídí svým vlastním časem.“ Møller vytáhl z kapsy saka náramkové hodinky. „Tohle vás snad přiměje, abyste se řídil stejným časem jako ostatní. Přinejmenším jsou jakžtakž sladěné s hodinkami dalších členů oddělení vražd... A samořejmě mají ještě mnoho jiných symbolických významů, Harry.“

Harry za sporadického potlesku předstoupil a převzal hodinky jemu neznámé značky s jednoduchým černým řemínkem.

„Děkuju.“

Oba vysocí muži se objali.

„Nastavil jsem je o dvě minuty dopředu, takže stihnete i to, o čem jste se už domníval, že vám to uteklo,“ zašeptal Møller. „Žádné další výtky, dělejte to, co musíte.“

„Děkuju,“ zopakoval Harry a připadalo mu, že ho Møller svírá až moc pevně a až moc dlouho. Připomněl si, že mu nesmí zapomenout předat dárek, který si pro něj přinesl z domova. Naštěstí nestihl ze *Vše o Evě* strhnout celofánový obal.